PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

АМЕРИКА І ЇЇ ТРЕЙД-ЮНІЇ.

(З докладу т. Зіновєва в Москві 26. березня 1926 р.)

III.

Був час, коли передова капіталістична країна, власне Англія, лишалася на кілька десятиліть по заді темпу революційної боротьби міжнародного пролетаріяту. На щастя той час для Англії вже минає. Англійська буржуазія тратить своє монопольне положення на світовому ринкові. Вона не має вже тих величезніх зверх-прибутків, якими вона підкуплювала значні шари робітничої аристократії; англійська робітнича аристократія, зменшаючись числом, тратить своє значіння в робітничому русі. Цим і пояснюється зворот в робітничому русі в Англії, який ми спостерігаємо за останній час.

Тепер спрямованим проти нас бігуном є вже не англійський, а американський робітничий рух. На поширеному пленумі Виконкому Комінтерну вперше було вділено так багато уваги Америці взагалі і американському робітничому рухові зокрема. Бо вперше тепер з повною ясністю виявилося, що найреакційнішою частиною світової робітничої кляси є верхи не англійського, а американського робітничого руху.

Цей новий стан вияснився не зразу. Я пригадаю вам, товариші, що в свому відомому письмі до американських робітників на початку нашої революції Ленін писав:

"Ми знаємо, що допомога від вас, товариші американські робітники, прийде певно не швидко, бо розвиток революції в ріжних країнах йде в ріжних формах, ріжним темпом (і не може йти инакше). Ми знаємо, що европейська пролетарська революція може й не вибухне ще в найблищих тижнях, хоч як швидко дозріває вона за останній час".

Инакше кажучи, Ленін допускав, що ця допомога все-ж таки може прийти в найблищому майбутньому. Тоді здавалося, що колесо історії розмахнулося й піде швидко вперед.

Тепер стан вияснився: американський капіталізм за останній час зміцнив свою могутність в далеко більшій степені, чим це вдавалося раніш в Англії. Тому, ми бачимо, протистоячий ворожий нам бігун творять тепер верхи не англійського робітничого руху, але без сумніву більш консервативні верхи американського робітничого руху. Це важний факт, з яким нам прийдеться числитися в найблищий період.

Головним ворогом, головною перешкодою на шляху міжнародньої перемоги комуністичного руху нині є реакційні верхи американського робітничого руху. Так само, як наша радянська країна є тепер підвалиною боротьби за комунізм для цілого світа — так само Америка й американський реформізм є нині підвалиною агітації проти комунізму для цілої міжнародньої соціял-демократії, для всіх міжнародніх меншовиків.

Так само, як комуністи й їх безпартійні прихильники та навіть кращі соціял-демократичні робітники хвалять, популяризують наші успіхи, наше радянське будівництво, так само соціял-демократичні вожди стараються робити те саме у відношенню до американських буржуазних установ, у відношенню до верхів американського робітничого руху, до його консервативного побуту та реформістичних методів.

Низові робітники всіх країн, складаючи по центові гроші, посилають до нас делегації, щоб подивитися, довідатися про велике будівництво в Радянському Союзі. А соціял-демократичні вожди посилають одну за другою делегації в Америку, де цвітуть близькі до їх серця методи роскладу робітничого руху. Німецькі профсоюзи вислали вже дві такі делегації в Америку.

В слідуючому числі "У.Р.В." буде проведено ріжницю між "фабіянськими" верхами в англійському робітничому русі та сучасними верхами в американському робітничому русі.

ЗНАЧІННЯ Й ЗМІСТ УКРАЇНІЗАЦІЇ.

На окружнім з'їзді рад, що відбувався в Києві, з великим докладом про роботу уряду виступив тов. Скрипник Народній Комісар Юстиції. Відносно українізації тов. Скрипник сказав:

"Нам потрібні такі службовці, що добре знають свою справу. Ми не приневолюємо знати українську мову, але не потрібні нам такі службовці, що її не знають. Це конче потрібно тепер сказати з приводу виступів де-яких товаришів та тих непорозумінь, що дали привід де-яким елементам гадати, що уряд ослабить українізацію.

Я категорично заявляю, що ми в цім питанні не покинемо нашого шляху. Цього не буде. Ми будемо далі провадити українізацію. Будемо далі провадити ще твердіше (бурливі оплески). Але ми розуміємо українізацію не тільки як українізацію державних установ, але й як піднесення й розвиток національної культури та тих культур, що за царату були поневолені. Ми — молода держава. Ми відродилися після пролетарської революції.

Завдання уряду, завдання робітничих і селянських мас — українізація культури та всього державного життя. Але українізація, я заявляю, ні в якім разі не скерована проти руського населення. Робітничо-селянський уряд забезпечує повний розвиток усіх культур національних меншостей. Ми живемо й житимемо в братерськім співжитті й тіснім союзі з руськими. Був час, коли українську мову гнобили. Але цей час минув. Пролетарська революція змела й знищила це. Тепер це мова, що нею видаються твори Леніна. Головні досягнення пролетарської культури пишуться руською мовою. Ми в нашій школі запровадили обовязкове вивчення руської мови з тим, щоб нове покоління знало мову, що нею пишуться твори революціонерів".

Цю частину докладу при бурхливих оплесках т. Скрипник закінчує такими словами Тараса Шевченка: "Учітеся, брати мої, думайте, читайте й чужого научайтесь й свого не цурайтесь".

"Пролет. Правда".

КРІЗА В КАНАДІЙСЬКОМУ ТРЕЙД-ЮНІЙНОМУ РУСІ.

(Заява Комуністичної Партії Канади.)

Положення, яке витворилося в трейд-юнійному русі Канади за останній рік, вимагає необхідно поновного зясуваня становища і політики Комуністичної Партії Канади у відношенню до цего руху. Найважніщими подіями в тому часі були: реорганізація майнерів Алберти в "Майн-Воркерс Юніон оф Кенада", після цілковитої здачі, деморалізації і роскладу "Юнайтед Майн-Воркерс оф Америка" (18 дістрікт); сформування "Кенедієн Електрікал Комюнікейш'н Воркерс Юніон", що складається з бувших членів Інтернаціональної Юнії Телеграфістів; сецесія великого числа членів з "Бойлермейкерс Інтернешенал Юніон" і їхня злука з "Кенедієн Бродергуд оф Рейлвей Емплоіс Юніон" та зірвання так званого "джентелменського аґріменту", що існував між цею і інтернаціональною юнією, яка функціонує на канадійських залізницях. Цей аґрімент мав визначувати поля організаційної праці для обох цих юній.

Не зважаючи на порівнано слабенький вплив Комуністичної Партії в цих юніях, провідників сецесійного руху названо комуністами, а партію обвинувачувано, що вона відкрито або потайно попирає сецесійний рух. Це, безсумнівно, є наслідком заслуженої критики нашою партією реакційної політики інтернаціональних юній.

Компартія підтверджує свою політику.

Завдяки безперестанній боротьбі партії проти сецесії, в деяких колах існує переконання, що комуністична політика на трейд-юнійному полю є за Американською Федерацією Праці. З другої сторони існує також опінія, яка визнає, що в певних умовинах комуніст є приневолений працювати для організацій, що ріжняться від юній А.Ф.П., та брати участь в рухові, що повстав з сецесії. А дальше, визнаючи, що наростає течія за канадійським юніонізмом, дехто скаче до заключення, що індустріяльна політика партії мусить бути зревідована і повинен бути виданий заклик до загального залишення "старих" юній а до формування "нових" тутешніх краєвих юній.

Перший погляд, в своїй скрайній формі, послужив за виправдання для боязливих, зрадливих і протиюнійних елементів в 18. дістрікті проти вступлення до нововстановленої майнерської юнії, після розбиття цего дістрікту в літі 1925 року. Це теж стало причиною, що деякі товариші задивлялися на реорганізацію майнерів, як на відступлення від партійної політики. Це є наклоном до погляду, що мають бути "інтернаціональні" юнії або нічого. Другий погляд, в скрайній формі, провадить до пропаґування творення "ідеальних" краєвих юній при помочі вицофування з "інтернаціональних".

Трейд-юніонізм в Канаді.

Яке є положення трейд-юнійного руху в Канаді нині? Існують льокалі інтернаціональних юній, які злучені з Американською Федерацією Праці та творять "Трейдс енд Лейбор Конґрес оф Кенада"; є льокалі інтернаціональних юній не злучені з А.Ф.П.; є також канадійські краєві юнії.

Американська Федерація Праці є нині найбільш-реакційною робітничою організацією в цілому світі. Вона складається з кількох міліонів досвідчених і вправних робітників, що становлять робітничу аристократію в Америці. (Недосвідчені і невправні робітники майже зовсім неорганізовані.) Офіціяльна політика А.Ф.П. є відкритою клясовою співпрацею з капіталістами, яка виявляється в основуванню так званих робітничих банків, плянах кооперування з капіталістами в індустрії, асекурації в трейд-юніях, у відкритих кампаніях за більшою продуктивністю і видатністю в індустрії як за основою для домагань вищої платні зі збільшеної продукції. А.Ф.П. провадить явну політику проти Партії Праці і проти міжнародньої трейд-юнійної єдности, відкрито атакує Радянський Союз, точно сповняє накази американського імперіялізму і безпощадно виключає всі радикальні елементи з свого складу.

З другої сторони, "Трейдс енд Лейбор Конґрес оф Кенада" навіть при тих перешкодах, які він має зі сторони бюрократії, від якої безпосередно залежне його існування (належну йому частину з вкладок виплачується його екзекутиві з головної кватири кожної інтернаціональної юнії), все таки в значній мірі противиться політиці А.Ф.П.

Американсько-канадійські ріжниці.

Канадійський "Трейдс енд Лейбор Конґрес" вже від років стояв на тій точці погляду, що робітникам потрібно независимої політичної акції і закликав всі трейд-юнії вступати до Канадійської Партії Праці. Екзекутива цего Конґресу, йдучи слідом за настроєм рядового членства, офіціяльно висловила свої симпатії у відношенню до старань головної ради Британського Трейд-Юнійного Конґресу в напрямі здійснення міжнародньої трейд-юнійної єдности. Конґрес домагається встановлення суспільного забезпечення — пенсії на старість, асекурації проти безробіття і т. д., підчас коли політика А.Ф.П. змагає до того, щоб заставляти робітників втримувати свою власну асекурацію. Канадійський рух відноситься симпатично до Радянського Союза.

(Далі буде.)

НА ПІДКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ЗЇЗД ХОРІВ.

На 20. червня плянується в Ужгороді з'їзд всіх хорів Підкарпатської України. З'їзд скликається з нагоди 5-ої річниці існування "Ужгородського руського національного хору". На цей день готується випуск збірника присвяченого питанням — історії пісні, ролі пісні у вихованню народа, орґанації хорів, оглядові праці хорів на Підкарпатській Україні іт. д.

ВІДПЛАТА ЗА ВИБОРИ.

Щоби пімститися на тих селянах, що при останніх виборах віддали свої голоси на комуністичну партію, аґенти правлячої чеської аграрної партії, що їм поручено розділити фонд допомогової акції для потерпівшого від неурожаю і виливу рік населення та підмогу на весняні засіви, розділювали підмогу тільки в тих селах, що віддали свої голоси на аграрну партію. І так села з тою самою кількістю населення, в тій самій окрузі, однаково потерпівші, одно з них, як прим. Н. Верецки одержало 12 сотнарів вівса і тільки само бараболь, а друге, як прим. В. Верецки не дістало нічого. Чеська буржуазія думає всіх комуністів вигубити голодом.

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЦЕНТРАЛЬНОГО ТЕАТРУ РЕСПУБЛІКИ В ХАРКОВІ.

Народній артист Лесь Курбас, якого запрошено до Харкова на головного керманича Центрального Театру Республіки, сказав співробітникові "Вістей" про організацію того-ж театру таке:

Справа організації Центрального Театру Республіки назріла вже давно. Він потрібний для того, щоби стати зразком для всіх театрів України й впливати на їх роботу, а також щоб утворити високу театральну культуру, що відповідала-б вимогам сучасности. Справа про організацію такого театру вирішена Народним Комісаріятом Освіти вже остаточно й тепер приступлено до її реалізації.

Основним ядром нового театру буде київський театр "Березіль", що його в слідуючому році переводять до Харкова й переформовують у Центральний Театр Республіки. На директора театру запрошено відомого українського артиста І. Маряненка. Художньою частиною завідуватиме народній артист Л. Курбас. До складу постійної режісури запрошено видатних режісерів, а також режісерів "Березіля". Загалом режісерський склад буде дуже сильний і значний. Це потрібно також і для того, щоб обслужити театр революційної сатири, що має утворитися в Харкові. Зберігаючи художню лінію театру "Березіль", до нового театру буде внесено деякі корективи длятого, щоби він міг стати справжнім огнищем цільної, глибокої театральної культури на Україні.

УКРАЇНСЬКІ КЛЯСИКИ В КІНО-ФІЛЬМАХ НА УКРАЇНІ.

Ще раз і десятий раз про одно й те саме — як трудове населення Радянської України дбає про свою культуру й про тих, що на культурному полі працювали і як робітничо-селянська влада йому в цему допомагає.

Всеукраїнське Фотокіно Управління замовило низку сценарів на твори видатних українських письменників. Воно поручило письменникові М. Бажанові інсценізацію оповідання Нечуй-Левицького, "Микола Джеря"; Ю. Яновському поручило інсценізацію оповідання М. Коцюбинського "Фата Морґана"; М. Семенкові — "Чорна Рада", Куліша; Старицькій-Черняхівській — "Кармелюк" за ріжними авторами; Гнатові Хотькевичові поручило інсценізацію його власного твору "Камінна душа".

Одночасно розпочалася вже підготовча праця до постановки інсценізованої повісти Івана Франка "Захар Беркут". Цей фільм випускається з нагоди 10-их роковин смерти Івана Франка.

Письменники Квитко та Любицький працюють над сценарем "Зубатовщина й Бунд".

М. Бажан і Фартучний закінчують для фото-кіно сценарій з життя революційного Донбасу під назвою "Як пахне золото".

Фільм "Тарас Шевченко" мав прибути до Харкова в половині травня для публичних вистав.

КОНКУРС НА МУЗИЧНІ ТВОРИ.

Вищий Музичний Комітет розробив умови конкурсу на музичні твори присвячені 10-тим роковинам Жовтневої Революції. Останній термін подачі матеріялу 1. травня 1927 року. Премія за симфонічні твори призначена від 300 до 500 карб., а за хорові та романсові від 75 до 100 карб.

Композитор Золотарьов (проф. Одеського Муз. Інституту) пише українську оперу — "Гайдамаки" до тексту поеми Шевченка. Опера "Декабристи" цього-ж композитора перекладається на українську мову. Обидві опери будуть готові до майбутнього оперового сезону.

УКРАЇНСЬКА ГАЗЕТА В ПАРИЖІ.

Дня 1. травня ц. р. вийшло в Парижі перше число української газети "Українські Вісти" під редакцією Ілька Борщака. Як видно зі статтей першого числа, газета стоїть політично на радянофільській плятформі. Між її співробітниками бачимо і бувшого посла У.Н.Р. у Відні з часів Центральної Ради відомого голови делегації Української Центральної Ради, що заключила берестейський мир з центральними державами, Олександра Севрюка.

"Українські Вісти" є першою газетою, що появилася українською мовою в Парижі. Редакція поставила собі за завдання обслугувати численні ряди постійної та сезонової української еміграції у Франції. Газета нараховує там аж 40 тисяч Українців з усіх українських земель.

Редакція формулує завдання газети так: "допомогти читачеві пізнати зміст У.С.Р.Р. — ось головне завдання нашого часопису і в першу чергу сторінки „Українських Вістей" будуть присвячені справним інформаціям про всебічне життя української радянської держави. — Більшу половину Українців у Франції складають західні Українці. Їм наш часопис приноситиме новини про те, як живеться українському людові на його споконвічних землях під польською, румунською й чеською займанщинами".

В. ВОРУСЬКИЙ.

ЗАПІЛЛЯ.

(Продовження).

— Хлопці, йдіть сюди! — покликав жовнір, що сидів у дверях.

— Ось, бачте, тут мабуть були більшовики.

— Всі рушили до дверей.

На полю були пориті окопи, а поміж ними ще свіжі чорніли ями від снарядів.

Всього з'тиждень, як тут були ті, до кого так линув Василько.

Він зараз дивився на ями й думав.

Колись-то вернемось.

В цього жевріла надія на це, і він пестив цю думку.

Инакше бути не могло. Инакше його життя даремне.

Те-ж саме думав Дмитро.

Невідомо, як думала решта жовнірів, але сек думав инакше.

Инакше думав пан поручник.

— Де їх краще зцапати, — думав сек.

— Ті Азіяти всі мости позривали, — думав поручник, — забувши, що мости були зірвані польською армією, починаючи від Києва й кінчаючи Львовом.

Потяг під'їзджав до Тарнополя.

Тут кінчалась місія сека й на передостанній стації він сів до офіцерського ваґона.

— А що нового пан скаже? — спитав поручник, зобачивши сека.

— Щось скажу, — відповів той і підійшовши ближче до поручника додав:

— Прошу дати мені пару добрих жовнірів й наказа на заарештовання двох "янків".

— В.дю хвилину! — згодився той і побіг писати "розказ"

На останній стації Василько помітив, що в ваґон залізло з секом два озброєні жовніри. Він зрозумів, що зараз має відбутись те, чого він чекав давно, але часто думав униктуни.

— Дмитре, — хотів щось сказати Василько, але в той час Дмитро його запитав:

— Де папери?

— У мене заховані.

— Дай сюди, вони до тебе вперед будуть чіплятись, мені може вдасться як-небудь переховати.

Василько віддав папери Дмитрові.

— В крайному разі викинь крізь вікно, може попаде в певні руки, то й доставлять червоним.

На обрію показавсь Тарнопіль.

Жовніри товпились біля дверей. Їх цікавило місто, за яке так довго змагались Поляки з більшовиками.

Сек подивився нахабно на Василька.

— Чий верх? — прочитав у тому погляді Василько, і з свого боку крицево подививсь на сека.

Сек спустив очі й щось шепнув капралеві. Той встав дав наказ своїм жовнірам і підійшов з ними до Василька.

— Пан заарештований, — нахабно процідив він крізь зуби.

Жовніри стали по обидва боки Василька, а капраль почав шукати.

— В чому річ? — кинулись від дверей жовніри.

— Хлопці! — гукнув хтось.

— Ми їдемо на фронт, а вони й тут з арештами не дають нам спокою!

Наперед вийшов сек. Права рука його сиділа в кишені біля револьвера.

— Це більшовицький аґент, — гукнув він показуючи на Василька.

— Докази? — запитав хтось із жовнірів.

Сек почав оглядати речі, а капраль обмацував одяг.

Василько з Дмитром стояли мовчки.

Вже скрізь перешукали й по речах й по одягу, а доказів не було.

— Що за холєра! Нема? — запитав сек у капраля, але той тільки розвів руками.

— Niema!

Жовніри засміялись.

Але в той час око сека помітило, що Дмитрова рука поволі сунеться до кишені.

— Стій! — гукнув він до нього.

Той махнув рукою, немов-би падав й папери вилетіли крізь вікно, а рука ухватилась за віконну бокову дошку.

— Шлях би тебе трафив! — з розпаччю в голосі гукнув сек і побіг до дверей.

Потяг біг повним ходом.

**

На стації Тарнопіль арештованих зсадили й повели в місто.

Жовніри довго дивились їм у слід.

Василько й Дмитро користувались у жовнірів авторітетом і зараз деякі обурювались проти арешту. Раніше вони уявляли собі більшовиків дикими, озвірілими, з довгими бородами людьми і зараз у них в молодих умах з'являвся сумнів, "чи правду їм говорили за більшовиків". Своїх офіцерів вони не любили, а тих, що арештовано, вони поважали, бо ті були розумні й прості.

— Неправду нам розповідали про більшовиків, — говорили вони один одному пошепки.

На вулицях Тарнополя було пусто. Повибивані вікна, повідчинювані настіж двері, й побиті знарядами стіни говорили за те, що тут не-щодавно відбувалось щось страшне.

Де-не-де ходили озброєні жовніри й жандарми. Населення багате втікло й ще не вернулось, а бідне сиділо по хатах залякане терором шляхти.

Сек підійшов до одного жандарма, що стояв на розі вулиці, й щось спитав.

Той показав рукою на великий будинок праворуч.

Василько кинув туди оком. На бальконі другого поверху висів біло-рожевий прапор, а під ним великий білий брел і напис.

"Komitet bezpieczestwa Polski".

На вулиці перед тим будинком стояла велика черга селянок.

— "Охоронка" — блискавкою перенеслось в головах Василька й Дмитра.

В дверях їх руки зустрілись і міцно потисли одна одну.

Їх ввели до великої кімнати.

За столом сидів вусатий з черствим лицем капітан.

Сек підбіг до нього, щось пошептав пару хвилин, виняв з кишені якісь папери і подав йому.

Той поважно оглянув їх, в кількох місцях він підморгував, усміхався й тоді поглядав скоса на товаришів.

Він зрівнював їх з тим, що писалось в паперах.

Коли закінчив перегляд паперів, пильно подивився кожному в вічі (він так наспеціялізувався на обличчях, що перейшли через його руки, що міг розгадувати по них внутрішний стан людини).

— А, пся крев, — пробурмотав під носом. Йому не подобались ці завзяті (по його висновку) юнаки.

Він розписавсь секові в принятті двох арештованих й махнув рукою.

Василька з Дмитром пхнули в вузенькі двері.

Капітан потер руки.

— Важна справа! — пробурмотів і задивився другий раз в папери.

— Важна справа! — Кому-ж би її доручити? А-а-а. Пан Кучинскі те діло скоро розбере.

Він подзвонив, з бокових дверей вискочив ординарець і став на "бачносьць".

— Покликати пана Кучиньского!

— Слухаю, пане капітане, — повернувсь до дверий і хотів вийти.

— Вернись!

Той повернувсь назад.

— Поклич зараз-же!

— Слухаю, пане капітане.

За хвилю вбіг слідчий поручник Кучиньскі. (Далі буде.)